

šanje o premembi pravil, zlasti o delitvi odbora v književni in gospodarski pododbor in o zmanjšanji števila odbornikov od 40 na 20.

Dr. Tavčar misli, da reči ni treba odkladati, in naj se v načelu uže zdaj sklene, da se odbor skrci na 20 udov in deli v dva pododborna.

Gospod prvosednik ga zavrne, da se o tem nasvetu ne more glasovati, ker se mora po pravilih vsak predlog gledé premembe pravil naznaniti v vabilu.

Gosp. Robič na očitanje prof. Šukljeto, da se je zmanjšalo premoženje, odgovarja, da prej je imela Matica veliko obligacij, ki so stale v računu po nominalni, ne pa dejanski vrednosti. Ko se je pa kupila Matična hiša v Zvezdi, prodale so se te obligacije, in v račun se je postavila prava cena. Številka imetja se je toraj znižala, premoženje pa se ni prav nič zmanjšalo. Tudi ni res, da bi knjige ne bile vredne več ko 600 gold. Samo za živalstvo se je poslalo v Prago čez 2000 gld., pa vrednost te knjige, ki se prodaja za šole, je še večja.

Gosp. prvosednikov namestnik omenja, da knjigarska vrednost Matičnih knjig znaša čez 15.000 gold., da se je pa le 4000 gold. vzelo v račun. Število udov je manje, ker so se prej v imenik jemali vsi, ki so se bili kdaj kot udje oglasili ne gledé na to, ali so svoje doneske plačevali ali ne, zdaj pa so se sprejeli samo oni, ki so letnino za tisto leto odrahtali, in je imenik nekako potrdilo za društvenike, ki se v njem nahajajo, da z letnino niso na dolgu.

Dr. Zarnik podpira Šukljeto, predlog, dostavlja mu pa še te-le določbe: „1. Odbor se ne deli v dva pododborna, ampak volita se dva odbora, književni in gospodarski odbor vsak s svojim podpredsednikom. Prvi naj ima 14, in drugi odbor 6 udov. Ti udje se volijo pri velikem zboru odločno za vsak odbor posebej. V književni odbor se volijo samo slovenski književniki. 2. Pri občnem zboru smejo glasovati in voliti samo ustanovniki, ne pa tudi letniki“. Ker se pa to prečudno zazdi vsem pričujočim, spremeni ta svoj nasvet tako, da naj bi imeli to pravico samo osebno navzoči društveniki.

Svetec se sklada z nasvetom Šukljeto, da naj odbor premembo pravil še enkrat vzame v pretres, ker se bode odbor vsled nove volitve jako prenovil. Odločno pa oporeka očitaniu, da bi bilo stanje „Matice Slovenske“ žalostno. V 15 letih se je marveč tako lepo ustanovila in razvila, da je mora vesel biti vsak narodnjak. Z malim premoženjem se je veliko storilo in mnogo lepega in koristnega na svetlo spravilo. To pričajo letos izdane knjige: geometrija, slovnica Šumanova, somatologija, letopis. Kritizirati in grajati je lahko; Prešerna so kritizirali, in najnovejši naš pesnik Gregorčič našel je tudi svojega kritikarja. Premoženje in število udov pojasnila sta predgovornika. Gledé šolskih knjig pa mora omeniti, da se odbor ni branil jih dajati na svetlo, da pa ne more vsega potrositi samo za šolske knjige. Treba je ozir jemati tudi na ude, ki ne bi bili zadovoljni samo s šolskimi knjigami. Šolske knjige se pripravljajo o času, ko so potrebne. Ko bi jih bil izdal odbor uže prej, bi mu Matica gotovo ne vedela hvale. Knjige se spreminjajo, Stremajer bi ne bil vpeljal slovenskega učnega jezika, ako bi bili tudi knjige imeli, ker je še tisto odpravil, kar je bil Jireček vpeljal, in Matica bi imela še večji kup nespečanih knjig, ki so po mnenji gosp. Šukljeta tako malo vredne. Odbor bo imel skrb tudi za šolske knjige, ko bo videl, da jim je za vpeljavo slovenskega učnega jezika resnica.

Gosp. prvosednikov namestnik prebere potem gori omenjeni zedinjeni nasvet prof. Šukljeta in dr. Zarnika, kakor ga misli dati na glasovanje. Gosp.

Pakič v njem pogreša od dr. Zarnika povdarjano določbo, da mora vsak odbornik „Matice slovenske“ pravilno pisati slovensko diktando. (Splošni smeh.)

Nasvèt Šukljeto s 1. pristavkom dr. Zarnika se potem sprejme skoraj soglasno. Drugi dostavek dr. Zarnika gledé pravice glasovanja pri občnem zboru pa ostane v manjšini. Zanj je glasovalo le 20 društvenikov.

Dopis ljubljanskega društva „Narodni Dom“ in določila njegova, da ima „Narodni Dom“ sčasoma postati lastnina „Matice slovenske“, se vzame na znanje in ob enem se pritrdi odborevemu nasvetu, društvo „Narodni Dom“ naprositi, naj bi svoja pravila premenilo tako, da bi imel pravico v odboru njegovem sedeti tudi zastopnik „Matice slovenske“.

S tem je bil dnevni red dovršen; pred razhodom pa se je g. Žvab pritožil, da knjig še ni dobil, in da se na dnevni red ni postavila navadna točka: Posamezni nasveti. Tudi je priporočal odboru, naj uže skoraj pregleda nabrano narodno blago in ga spravi na svetlo.

Gospod prvosednikov namestnik odgovarja, da se je ta točka izpustila iz dnevnega reda le zaradi tega, ker mora vsakdo nasvete, ki jih misli staviti, prej naznaniti odboru. Ker se pa ni do odločenega časa nobeden tak nasvet naznanil, izpustila se je ta točka kot čisto nepotrebna iz dnevnega reda. Gledé knjig odgovarja gosp. tajnik, kje jih bode dobil, ob enem pa tudi on ponavlja željo, da bi se vredilo narodno blago. Gosp. tajnik in gosp. Žvab ne vesta, da se je odbor uže veliko trudil s pregledovanjem narodnega blaga, da je pa mnogo pod tem imenom poslanih reči le malo vrednih in ne za natis.

S tem je bilo zborovanje končano in gosp. Grasselli sklenil je ob pol 7. uri zbor ter se prišlim društvenikom zahvalil za prihod.

Slovstvene stvari.

* *Davorin Jenko*, sloveči skladatelj zložil je prvo srbsko opereto „Vedeževalka“. Z Belega Grada došle poročila ne morejo prehvaliti tega najnovejšega Jenkovega dela. Ravno pa zvemo, da je Jenko navršil tudi novo opero „Vračara ili Baba Hrka“. Prav iz srca častitamo našemu rojaku!

Naši dopisi.

Iz Bloške okolice 23. junija. — Kar se malokdaj, zlasti v hribih le po preteku veliko let zgodi, se je 19. t. m. pri sv. Vidu nad Cirknico zgodilo. Bila je namreč birma, katere uže čez petdeset let ni bilo; zato so jo vsi farmani še toliko bolj zaželeli in so k tej imenitni cerkveni svečanosti za olepšanje vse storili, kar je bilo mogoče. Popravili so na nagloma pota, postavili mnogo majev, med katerimi jih je posebno 6 s slovenskimi zastavami na daleč okoli pomenljivost tega veselega dneva oznanovalo. Pri napravljenih slavalokih so se sledeči, od tukajšnjega gosp. učitelja preskrbljeni napisi brali: „Srečen prihod“, (na drugi strani) „srečen odhod“. „Verna srca višjemu dušnemu pastirju“. „Blagoslov z Vami in za nami“. „Skozi težave na višave, pastir pri-neseč polajšave“. „Sveti Vid na visocem svet“, petdeset ni Te videl let“. „Slava knezu škofu“. Zvečer so bile med napisi luči prižgane, da se je posebno lepo bralo. Bila je tudi cerkev, sicer za to faro premajhna vsakemu, prav všečno ozaljšana. Prejšnji dan proti večeru k prihodu premil. knezoškofa je šlo veliko odrašenega ljudstva, kakor tudi šolska mladina z osemdesetimi zastavicami

naproti, kateri prihod je tudi lepo vbrano klenkanje zvonov in pokanje možnarjev pozdravljalo in povečevalo. Tudi cerkveno petje v kljub slabim orgljam je bilo še precéj vbrano; samo dotični orgljar naj bi bil pri tako redkih cerkvenih svečanostih pri odgovarjanji in prenehanji orgelj povsod natančno prej informiran; katere opombe bi gotovo vsak z radostjo sprejel. K sklepu se še izreka splošna želja, da ne bi zopet petdeset let do take vesele svečanosti preteklo.

Od virov Krke 23. junija. — „Novice“ od 21. junija t. l. št. 25. poročajo, da so v Krki skoraj vsi raki za kugo poginili. Pri nas o tej kugi celo nič ne vemo, razun kar beremo; raki so še zdaj v zgornji Krki popolnoma zdravi. To sporočam, da ne bo morebiti kdo menil, da je goljufija, ker se od nas raki vedno vozijo in daleč po svetu pošiljajo. — V sredo popoldne 21. t. m. je nekatere kraje toča precej hudo zadela v tej okolici.

Iz Vipave dné 25. junija. — († *Dekan Jurij Grabrijan.*) V Vipavi umrl je dné 22. t. m. narodni starosta, mnogozaslužen gospod na cerkvenem, narodnem in gospodarskem polji, v visoki starosti 82 let. — Sklicevaje se na posebni obširnejši životopis, omenjamo tukaj samo njegovega pogreba, ki je bil preteklo soboto zjutraj ob 9 uri. Sprevod, katerega se je vdeležila velika množica ljudstva in nad 30 duhovnov, vodil je prečastiti gospod ljubljanski dekan A. Urbas, pridigoval je preč. gosp. postojnski dekan Hofsteter, — izmed žalujočih omenjamo gospoda grofa Lanthieri-a, gospoda deželnega poslanca Mateja Lavrenčič-a, ki je nosil krasen lavorov venec, naročen po národnih deželnih poslancih z napisom: „Iskrenemu rodoljubu, — dragemu tovaršu, — deželni poslanci“; enako so z venci spremljevali pokojnega: kmetijska podružnica Vipavska, Šlupska vinorejska šola z gosp. vodijo R. Dolencem na čelu, gospe Vipavske, šolska mladina i. t. d. i. t. d. — Iz došlih gospodov omenjamo še gospodov okrajnega glavarja Globočnika, župnika dr. Jurija Sterbenc-a in kapucinskega gvardjana s Križa. Sprevod bil je velikansko krasen, dokaz, kako priljubljen in visoko cenjen je bil pokojni pri vsih, ki so ga poznali. Županu Vipavskemu gospodu Dolencu pa gre še posebna hvala, da je bil sprevod, trajajoč do blizo pol ene popoldne, — tako krasen in skozi v najlepšem redu. — Naj častitljivi starosta naš, — goreč boritelj za pravice Slovencev. — ljubljeneec vseh, ki so ga poznali — v miru počiva!

Z Gradca 25. junija. (*Vabilo.*) Izmed učiteljstva ljudskih in meščanskih šol v Gradci ustanovil se je odbor, v ta gotovo koristni namen, da bi ustanovil stalno razstavo učnih pripomočkov za ljudske in meščanske šole, za učiteljske pripravnice, in za učiteljske in šolske biblioteke. — Ustanovitev razstave v Gradci je uže zaradi tega posebnega pomena, ker je to mesto tako rekoč kulturno središče za južne in zapadne dežele, kakor Štirské, Koroške, Kranjske in Primorja, in ker pasamezne dežele z malimi izjemki še niso z učnimi pripomočki tako preskrbljene, kakor bi bilo želeli, in je upanje, da bi se na ta način še mnogo razpečalo. Odbor za stalno razstavo je uže meseca januarja t. l. poslal okrožnico na različna založništva učnih pripomočkov. Veliko tvarine se je uže doposlalo in še vedno dohaja nova. Do sedaj se je toliko nabralo, da je razstava zagotovljena.

Sledeče vabilo ima namen, tudi vsa ona založništva, fabrike in druga podjetja in društva, katera v tej stroki producirajo, in katerih naslovi so bili do sedaj odboru neznani in se jim tedaj okrožnica ni mogla doposlati, opozoriti na stalno razstavo učnih pripomočkov v Gradci in jih povabiti k vdeležbi.

Sledeče točke so podlaga razstavi, po katerih se ima razstavitelj in odbor ravnati:

1. Vsak producent podari razstavi po en komad svojih izdelkov in ga „franco“ dopošlje; potem nima razstavitelj nikakoršne druge razlake.

2. Vsak komad dobi nepogojno tak prostor, da se lahko opazi.

3. Pri večjih zbirkah se tudi, ako je treba, posebna omara ali tudi zaporica dovoli.

4. Zadnji čas dopošiljanja je 1. avgust 1882, da se pozneje laglje natančno določi dan, kedaj se ima odpreti razstava.

5. Tudi novi izdelki, kateri bodo po odprtji razstave dovršeni, se sprejemajo.

6. Cena, imeniki in čedne tablice, tordek i. t. d. i. t. d. so že zared kupčijskega prospeha potrebni.

7. Odbor in razstava sta stalna in je poglobitna naloga odborova, trgovinski dobiček razstavnikov brezstransko in vestno pospeševati.

Vse reči naj se pošiljajo na Jakob Lochbichler, Director der Franz Josef-Schule in Graz.

Odbor stalne razstave učnih pripomočkov v Gradci.

Z Motnika 19. junija. (*Letina, mlatilnice. Cugmajerjevo železno drevo, sadjereja, bučele.*) Ker se „Novice“ najbolj za kmetijstvo zanimajo, naj jim danes malo popišem, kaj smo napredovali in kako imamo letino.

Letina nam zadosti lepo kaže, da bi le kake hude ure ne bilo, kakor nam je uže večkrat pretilo, pa hvala Bogu! do sedaj nam še ni toča zdatne škode naredila, kakor drugje po sveti. Seno nam daje prav bogato košnjo, ker je skoz in skoz dežja dosti; da bi le sedaj lepo bilo, ko so začela zoriti žita.

Nekteri naši premožni kmetje po hribih so si pred nekimi leti začeli omišljevati ročne mlatilnice, sedaj jo ima vsak veči posestnik. Ravno tako Cugmajerjeva podobna železna drevesa, kakoršno ima uže vsak, kdor ima kaj za orav zemlje. Ta hvalevredna drevesa pa izdelujeta dva kovača, eden na Loči, drugi v Čeplah, oba blizo Vranskega (Franz), ki imata dosti naročila in jih tudi na bližnje sejme (v Kamnik) včasih pripeljeta.

Za sadjerejo se pri nas toliko skrbi, da se divjaki v hosti izkpoljejo ter na sadovni prostor posadijo in prežlahtnijo. Taki divjaki neradi rastejo, če se prav pri-mejo; leto ali dve raste, pa se potlej posuši, da človek veselje do sadjereje zgubi. Pa imajo vendar nekateri kmetje vrte prav dobro zasajene, da je spomladi, ko drevje cvete, in jeseni, ko zori, prav lep romantičen pogled. — Pri bučelah bi se lahko kaj dobilo, pa se čedalje bolj zanemarjajo; vzrok je, da ne umejo ljudje, kako bi jih s pridom gojili. G. Križnik.

S Podgore 27. junija. Pri občinski volitvi so bili izvoljeni: za župana gospodar Janez Žnidaršič iz Male vasi, za svetovalca pa Janez Zevnik iz Male vasi in Franc Ercul iz Zagorice.

Iz Ljubljane. — Političnih in celó srenjskih dogodb ni in vse bi bilo tiho, če bi se v Ljubljani ne kazale tu in tam kozé pri odrasčenih in prav hude ošpice pri otrocih. Nekateri trdijo, da teh bolezni ne bo prej popolnoma konca, dokler se ne končajo šole. Pripisujejo pa to nezdravemu vremenu, kakoršno je bilo, ko je bilo zdaj vroče zdaj mrzlo, zdaj solnce zdaj dež, da se človek kaj lahko pregreje ali pa prehladi. Bo menda vendar enkrat stanovitnejše vreme.

— (*Vabilo*) k LVI. odborovi skupščini „Matice Slovenske“ v sredo dné 5. julija t. l. ob 5. uri popoldne v Matični hiši na kongresnem trgu št 7. — Dnevni red: 1. Branje zapisnika o LV. odborovi seji. 2. Branje zapisnika o XVIII. rednem velikem zboru Matice Slovenske. 3. Naznanila prvosedstva. 4. Volitev prvosednika, njegovih dveh namestnikov, blagajnika in pregledovalca društvenih računov. 5. Volitev odborovih od-

sekov. 6. Poročilo tajnika, oziroma knjižničarja o dobi od LV. odborove seje. 7. Nasveti o knjigah, katere bode Matici slovenski izdajati letos in prihodnja leta. 8. Poročilo gospodarskega odseka. 9. Posamezni nasveti. V Ljubljani dne 26. junija 1882.

Peter Grasselli,
prvosednikov namestnik.

— (*Veliko besedo in bogati bazar*) priredi ljubljanska čitalnica na korist „Narodnemu Domu“ v prostorih čitalnične restavracije v nedeljo dne 2. julija t. l. — Obseg: Petje možkega zbora čitalničnega; godba c. kr. pešpolka „veliki knez Mihael“; piramide Sokola; ples; umetalni ogenj in „bazar“, katerega oskrbljujejo narodne č. gospé in gospodične. — Po končani besedi se prične ples v društveni dvorani, I. nadstropje. — Začetek ob 7. uri zvečer. — Vstopnina za osobo 30 kr. — Radodarnost je neomejena. — Pri neugodnem vremenu se veselica preloži na prihodnjo nedeljo. Odbor.

— († *Gospa Eliza plem. Kapus-Pichelstein*), soproga znanega rodoljuba v Kamnigorici, umrla je dne 23. t. m. Naj v miru počiva in Bog naj tolaži vso njeno družino o tako britki zgubi!

— (*Gospoda Ivana Šolar-ja*), deželnega šolskega nadzornika v Zadru, zadel je mrtvoud, kakor včerajšnji „Narod“ poroča. Upamo in iz vsega srca želimo, da bi se našemu rojaku prav kmalo popolno zdravje povrnilo.

— (*Odgovornega vrednika „Novičnega“ gosp. Alojzija Majer-ja*) zadela je velika nesreča, ker mu je preteklo nedeljo večer po kratki bolezni umrla soproga Marija Majer, še le 49 let stara, zapustivša sedmero otrok.

— (*Gospod inženir Ziegler*) odložil je, kakor čujemo, odborništvo za ljubljansko mesto, katero sprejeti so ga le težko spregovorili tovariši njegovi. Prav veselo znamenje je to za naravni razvoj narodni v Ljubljani in za razpad čudovito skrpene „liberalne“ stranke na Kranjskem. Vivat sequens!

— (*V Celji*) bil je obsojen odgovorni vrednik od „Südsteirische Post“, gospod Leon zaradi dopisa iz Ljubljane, v katerem je bil na časti razžaljen ljubljanski mestni odbornik dr. Zuppan. — Gotovo je obsojeni list le po nepazljivosti sprejel oni dopis, — dopisnike časnikov nam prijaznih moramo pa pri tej priliki živo prositi, naj ne škodujejo naši pravični — dobri stvari s tako nepremišljenim ravnanjem in naj ne pišejo, česar ne morejo zanesljivo dokazati. Ne tepimo sami sebe!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Levičarji nadaljujejo svoje hujskanje in čenčanje pri svojih strankarjih, sicer pa domača politika popolnem miruje. — Porotna sodnija obsodila je

sleparja „barona“ Hofmana na 7 let vječe. Rojen v Toplicah na Češkem bil je izučen glažar, toda nadarjen se je naučil tujih jezikov ter se vedel po odličnem vedenji prislepariti v najvišje kroge na Ruskem, Angleškem, Francoskem, Nemškem in v Avstriji. Dokazanih mu je mnogo goljufij, ki znašajo več sto tisuč gold. — Velike denarne nerednosti staknile so se tudi pri zavarovalnici „Patria“, njen vodja Frik zginil je in z njim 700.000 goldinarjev.

Z Gorice. — Dr. Tonkli predložil je deželnemu zboru načrt postave, po kateri naj bi vsako mesto in vsak trg volil svojega poslanca v deželni zbor domá in se volilna pravica razširila v smislu nove postave za volitve v državni zbor na vse, ki plačujejo vsaj po 5 gld. neposrednega davka.

Ogrska. — V Tisa Estar-u zaklano je bilo, kakor se je sodnijam naznanilo, po judih mlado kršansko dekle pri praznovanju judovskega praznika. — To prikriti, vrženo je bilo v vodo žensko truplo v obleki umorjene. To je sodnijam prav pokazalo sled za morilci in zaprt je uže rabinarjev namestnik Rosenberg, devet družih judov in brodarja, katera sta drugo truplo v vodo vrgla. Vsa dogodka dela velik strah judom po Ogerski, ker se po pravici boje preganjanja.

Egipt. — Zarad egiptovskih zmešnjav zborujejo evropske velevladi v Carigradu, pa brez Turške, katera je zdaj krinko odložila ter priznala, da je Arabi paša prav po njenih ukazih ravnal. — Vse kaže na to, da bo Angleška s pritrjenjem ali brez pritrjenja konference za sedla vsaj sueški kanal, ako ne še večjega dela Egipta.

IX. izkaz doneskov

za spominek dr. J. Bleiweisa vit. Trsteniškega.

Gospod Lukan Jakob, mag. v št. Vidu pri Zatični	5 gold. — kr.
Gg. mariborski bogoslovci, poslano po preč. gosp. Fr. Ogradi, korarji	7 „ 40 „
Gospod Polak Eduard, častni kanonik in dekan v Leskovci	10 „ — „
„ Grivic Fr., kaplan v Leskovci	5 „ — „
„ Vovk Jan., žup. v št. Jerneji	2 „ — „
„ Tavčar Ignacij, župnik pri sv. Križu na Dolenjskem	2 „ — „
„ Legar Jakob, župnik pri sv. Križu pri Ajdovščini	5 „ — „
„ Hajšek Ant., žup. v Makolah	2 „ — „
„ Pihler Simon, kapl. „ „	1 „ — „
Skupaj	39 gold. 40 kr.
K temu v zadnjem listu izkazanih	1122 „ 50 „
Skupaj do zdaj	1161 gold. 90 kr.

Vabilo na naročbo „Novic“.

Koncem tega meseca izteče naročba na „Novice“ za prvo polovico letošnjega leta, zato vljudno prosimo gg. naročnike in prijatelje naše, ki so naročnino le za ta čas odrajtali ali ki na novo želijo dobivati naš list, naj se oglasijo za to do konca tega meseca, da liste poredoma dobivajo v pričetku drugega polletja.

„Novice“ z „Oglasnikom“ vred stanejo:

za pol leta po pošti 2 gold. 40 kr., — v tiskarni prejemane 2 gold.,

za četrt „ po „ 1 „ 30 kr., — v „ „ 1 „

Naročnina naj se po najcenejši poti poštarских nakaznic pošilja pod naslovom Blaznikove tiskarne v Ljubljani.

Administracija „Novic“.